

Przygotowanie do bierzmowania w świetle II synodu diecezji siedleckiej

A. Przypomnienie

1. Wybrane statuty II synodu diecezji siedleckiej

statut 390:

Do sakramentu bierzmowania może być dopuszczona wyłącznie osoba ochrzczona, która wyraża wolę jego przyjęcia, uczestniczy czynnie w życiu Kościoła i przeszła odpowiednie przygotowanie w parafii. W przypadku młodzieży

- ✓ dodatkowym warunkiem jest regularne uczestnictwo w katechizacji szkolnej,
- ✓ a przygotowanie odbywa się zwykle w trakcie VII i VIII klasy szkoły podstawowej,
- ✓ w parafii zamieszkania kandydatów.

statut 391:

Spotkania formacyjne (a przynajmniej ich część) powinny odbywać się w małych grupach (do 12 osób) i

- ✓ być prowadzone przez duchownych,
- ✓ przy wsparciu osób konsekrowanych,
- ✓ katechetów
- ✓ oraz świeckich animatorów z ruchów i stowarzyszeń kościelnych.

Należy zadbać o odpowiednie przygotowanie osób świeckich, które mogłyby zaangażować się w formację kandydatów.

Moderatorzy spotkań formacyjnych winni też otwierać kandydatów do bierzmowania na życie wspólnoty parafialnej, stwarzając okazje do udziału w spotkaniach

- ✓ zespołu liturgicznego,
- ✓ grupy modlitewnej,
- ✓ apostołskiej,
- ✓ wspierającej misje,
- ✓ bądź charytatywnej, zwłaszcza niosącej pomoc chorym.

statut 395:

Ostatni etap przygotowania ma charakter duchowy i polega na udziale kandydatów do bierzmowania

- ✓ w katechezach formacyjnych,
- ✓ celebracjach liturgicznych,
- ✓ a także w dniu skupienia w sanktuarium bł. Męczenników Podlaskich w Pratulinie.

Oprócz samych kandydatów, przygotowanie do bierzmowania winno objąć także ich rodziców (2 PSP s. 208). Należy skierować do nich zaproszenie

- ✓ na cykl czterech katechez
- ✓ i pomóc w autentycznym przeżyciu obecności i działania Ducha Świętego w Kościele i w poszczególnych wiernych.

Bezpośrednio przed uroczystością, kandydatów do bierzmowania, ich rodziców i świadków, trzeba zaprosić

- ✓ do uczestnictwa w nowennie do Ducha Świętego
- ✓ i w nabożeństwie pokutnym, połączonym ze spowiedzią.

2. Wybrane punkty z instrukcji Biskupa Siedleckiego o przygotowaniu młodzieży do sakramentu bierzmowania (Aneks nr 7)

punkt 8:

Obowiązek przygotowania do bierzmowania odnosi się do samego kandydata i do wspólnoty Kościoła, której jest członkiem (por. kan. 890; 774 § 1; OB 3). [Wyjątkowa rola i odpowiedzialność spoczywa](#)

- ✓ [na rodzicach](#) jako pierwszych katechetach
- ✓ [oraz na parafii](#), która jest podstawowym i uprzywilejowanym środowiskiem prowadzenia katechez przygotowujących do przyjęcia sakramentów (por. KKK 1309; kan. 774 § 2; OB 3; 4; DKKKwP 13; 106; 107).

punkt 9:

Przygotowanie kandydatów powinno stać się wspólną troską rodziców, duszpasterzy, katechetów szkolnych i parafialnych oraz innych osób zaangażowanych w życie parafii, animatorów grup, stowarzyszeń i ruchów kościelnych. Wypełnienie tego obowiązku wymaga od wymienionych podmiotów [skoordynowanej współpracy](#) (por. DKKKwP 107; PPKKKwP s. 68- 69; OB 5; 2PSP s. 205).

punkt 12:

Nawet w małych parafiach ma być prowadzone przygotowanie do sakramentu bierzmowania. [Nie jest właściwe zwalnianie się proboszczów z tego obowiązku z powodu małej liczby kandydatów i włączanie ich do większych grup przygotowujących się w parafiach sąsiednich](#). Dopuszcza się jedynie możliwość samego przyjęcia sakramentu w innej parafii, pod warunkiem, że ma to miejsce wyjątkowo, a nie jest stałą praktyką.

punkt 19:

Konferencja Episkopatu Polski wskazuje, że optymalnym czasem trwania przygotowania bliższego i bezpośredniego jest okres trzech lat (por. *Wskazania KEP* 5c). [Samo przygotowanie bezpośrednie w Diecezji Siedleckiej jest rozłożone na dwa lata](#).

punkt 20:

Według wskazań Konferencji Episkopatu Polski w trakcie przygotowania bezpośredniego należy odbyć 30 spotkań formacyjnych w parafii, z których 5 ma mieć charakter celebracji liturgicznych (*Wskazania KEP* 29). W Diecezji Siedleckiej [przygotowanie należy prowadzić z wykorzystaniem materiałów zatwierdzonych przez Biskupa Siedleckiego i wydanych przez Wydawnictwo Unitas](#).

punkt 21:

Spotkania formacyjne - lub przynajmniej ich część - winny odbywać się [w małych grupach](#), liczących nie więcej niż 12 uczestników i być prowadzone nie tylko przez duszpasterzy, ale również przez osoby konsekrowane, świeckich katechetów i odpowiednio przygotowanych animatorów należących do ruchów, bądź stowarzyszeń kościelnych (por. *Wskazania KEP* 12; 14). Jest bardzo pożądane, aby zajęcia były połączone z osobistym świadectwem prowadzących.

punkt 34:

Zachęca się duszpasterzy, aby w stosownym czasie przed bierzmowaniem zorganizowali kandydatom [wyjazdowy dzień skupienia w sanktuarium bł. Męczenników w Pratulinie](#), wykorzystując tę sposobność do ukazania heroicznych postaw wiary i do wspólnej modlitwy o dar posłuszeństwa Duchowi Świętemu.

Należy też podtrzymać szlachetną praktykę odbywania przed ceremonią **nowenny do Ducha Świętego**. Jedno ze spotkań nowenny winno być połączone z nabożeństwem pokutnym i spowiedzią (por. *Wskazania KEP* 34).

B. Wyakcentowanie i uszczegółowienie niektórych postanowień

Przygotowanie bezpośrednie do bierzmowania w diecezji siedleckiej trwa **dwa lata**.

2. Spotkania formacyjne winny odbywać się **w małych grupach**, liczących 12 – 15 uczestników.
3. Spotkania te prowadzą duszpasterze, osoby konsekrowane, katecheci świeccy, a także **odpowiednio przygotowane osoby świeckie**.
4. Przygotowanie należy prowadzić z wykorzystaniem materiałów zatwierdzonych przez Biskupa Siedleckiego i wydanych przez Wydawnictwo *Unitas*. Do materiałów tych należą:
Celebracje dla kandydatów do bierzmowania (a także ich rodziców),
Poradnik metodyczny dla prowadzących spotkania formacyjne w małych grupach,
Katechizm dla kandydatów do bierzmowania,
Dzienniczek kandydata do bierzmowania.

- 1) **Układ treści** powiązanych ze sobą celebracji i spotkań w małych grupach w cyklu dwuletnim przedstawia się następująco:

W pierwszym roku przygotowania (trzy celebracje i siedem katechez):

- ✓ Celebracja pierwsza – Rozpoczęcie przygotowania – Tydzień Wychowania,
- ✓ Katecheza pierwsza: Ku wspólnocie – spotkanie integracyjne,
- ✓ Katecheza druga: Bóg cię miłuje i ma dla ciebie wspaniały plan,
- ✓ Katecheza trzecia: Kim jest dla mnie Chrystus?
- ✓ Celebracja druga – Przyjęcie Chrystusa jako Pana i Zbawiciela,
- ✓ Katecheza czwarta: Chrzest w życiu i misji Kościoła,
- ✓ Katecheza piąta: Moje miejsce w Kościele,
- ✓ Celebracja trzecia – Nabożeństwo odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych,
- ✓ Katecheza szósta: „Co Bóg złączył, człowiek niech nie rozdziela”,
- ✓ Katecheza siódma: Moje przygotowanie do małżeństwa.

W drugim roku przygotowania (cztery celebracje i siedem katechez):

- ✓ Celebracja pierwsza – Liturgia słowa z modlitwą w intencji rodzin i błogosławieństwem młodzieży,
- ✓ Katecheza pierwsza: Grzech i Boże miłosierdzie,
- ✓ Katecheza druga: Sakrament pokuty i pojednania lekarstwem na grzech,
- ✓ Katecheza trzecia: Jak dobrze przygotować się do spowiedzi świętej,
- ✓ Celebracja druga – Nabożeństwo pokutne,
- ✓ Katecheza czwarta: Moja modlitwa,
- ✓ Katecheza piąta: Eucharystia – w poszukiwaniu skarbu wiary,
- ✓ Celebracja trzecia – Udział we Mszy Świętej,
- ✓ Katecheza szósta: Bierzmowanie – i co dalej?
- ✓ Katecheza siódma: Liturgia sakramentu bierzmowania,
- ✓ Celebracja czwarta – Nabożeństwo posłania (dziękczynienia) – po bierzmowaniu.

- 2) W celebracjach uczestniczą nie tylko kandydaci do bierzmowania, ale także ich rodzice (i dlatego teksty niektórych przygotowanych już celebracji należy wzbogacić treściowo uwzględniając fakt jednoczesnej obecności rodziców i kandydatów).
- 3) Na pierwszej celebracji liturgicznej w obecności kandydatów i ich rodziców należy wyakcentować odpowiedzialność rodziców za przygotowanie ich dziecka do bierzmowania.

Wyrazem tej odpowiedzialności jest wspólne dwuletnie wędrowanie z synem/córką do dnia bierzmowania czyli dnia obdarowania ich dziecka darem Ducha Świętego we wspólnocie Kościoła dla umocnienia wiary i dawania świadectwa tej wierze.

Skoro rodzice są pierwszymi katechetami (nauczycielami, wychowawcami i świadkami) swoich dzieci, stąd to im powinno bardzo zależeć na uczestnictwie ich dziecka w życiu Kościoła (w liturgii i modlitwie wspólnoty eklezjalnej) i to oni dziecku w tym życiu wspólnoty Kościoła powinni pomóc uczestniczyć, a także to uczestnictwo **potwierdzić swoim podpisem** w *Dzienniczku kandydata do bierzmowania* (Por. podpunkt 8 i 9 poniżej). Jeśli kandydat do bierzmowania będzie uczestniczył razem z wszystkimi kandydatami w określonej poniżej celebracji czy nabożeństwie (Por. podpunkt 8 i 9), to rodzic swojego podpisu w *Dzienniczku kandydata* swojego dziecka nie umieści.

Rodzice kandydata do bierzmowania wychowując swojego syna/córkę do spotkania w bierzmowaniu z Duchem Świętym – Duchem Prawdy dadzą w ten prosty sposób **świadectwo życia w prawdzie i w prawdomówności**. Innej opcji w wychowaniu – poza prawdziwą – być nie może. Młodzież uwrażliwiona jest na autentyczność i szczerłość wychowawców. Tej autentyczności i szczerości szuka, więc jeśli nie znajdzie jej u swoich rodziców, wobec tego, komu będzie mogła w życiu uwierzyć i zaufać?

Dla rodziców kandydatów do bierzmowania przewidziano także – zawarte w *Poradniku metodycznym dla prowadzących spotkania formacyjne w małych grupach* – cztery konferencje w cyklu dwuletnim. Treść tych (przykładowych) konferencji (katechez) można rozszerzać i modyfikować w zależności od uwarunkowań wiary poszczególnych wspólnot rodzinnych i parafialnych. Określona w zaproponowanych materiałach ilość dwóch konferencji na jeden rok formacyjny jest ilością minimalną.

- 4) Jeśli w niektórych wspólnych nabożeństwach kandydat do bierzmowania nie będzie mógł z ważnych przyczyn uczestniczyć, to rodzice powinni **poszukać sposobu na łączność ich syna/córki z całą modlitewną wspólnotą kandydatów**. Tym sposobem może być ich wspólna rodzicielska modlitwa razem z synem/córką w innym czasie czy innym miejscu niż proponuje to *Dzienniczek kandydata*.

Dzienniczek kandydata do bierzmowania powinien stać się dla młodzieży **świadectwem** przygotowań do przyjęcia tego sakramentu. *Dzienniczek* ten zawiera m.in.:

- a) podstawowe dane kandydata;
- b) prośbę rodziców o przyjęcie ich dziecka do grona kandydatów;
- c) zgłoszenie samego kandydata;
- d) daty i tematy katechez w małych grupach w I roku przygotowania
(obecność potwierdza katecheta – animator grupy);
- e) daty i tematy celebracji w I roku przygotowania

- (obecność potwierdza celebrans);
- f) daty i tematy katechez w małych grupach w II roku przygotowania
(obecność potwierdza katecheta – animator grupy);
 - g) daty i tematy celebracji w II roku przygotowania
(obecność potwierdza celebrans);
 - h) daty uczestnictwa kandydata w Mszach świętych niedzielnych w I oraz w II roku przygotowania (obecność potwierdza rodzic kandydata);
 - i) daty uczestnictwa kandydata w I oraz w II roku przygotowania w nabożeństwie różańcowym, w roratach, w rekolekcjach adwentowych, w nabożeństwie gorzkich żali, w nabożeństwie drogi krzyżowej, w rekolekcjach wielkopostnych, w Triduum Paschalnym, w nabożeństwie majowym (obecność potwierdza rodzic kandydata);
 - j) daty przystępowania do miesięcznej spowiedzi świętej w I oraz w II roku przygotowania (obecność potwierdza spowiednik);
 - k) ocenę z katechezy szkolnej oraz opinię o kandydacie podpisaną przez jego nauczyciela religii;
 - l) ocenę z egzaminu wewnętrznego przed bierzmowaniem podpisaną przez duszpasterza przygotowującego młodzież.

5) Tematy katechez prowadzonych w małych grupach można modyfikować dostosowując do potrzeb formacyjnych uczestników.

6) Bardzo ważnym momentem do duszpasterskiego wykorzystania powinna stać się **osobista rozmowa księdza proboszcza z rodzicami kandydata do bierzmowania**. Ta rozmowa może być połączona z przekazaniem księdzu proboszczowi pisemnej prośby rodziców o przyjęcie ich dziecka do grona kandydatów.

Ksiądz proboszcz w trakcie tej rozmowy (znając rodziców kandydata) może dookreślić możliwy zakres ich zaangażowania w przygotowanie syna/córki do przyjęcia sakramentu bierzmowania (chodzi o propozycję konkretnych możliwych wychowawczych zobowiązań).

Ksiądz proboszcz jako dobry pasterz może też zaproponować udzielenie określonego duszpasterskiego wsparcia kandydatowi i jego wspólnocie rodzinnej (wszak nie wszyscy kandydaci mogą liczyć na taką samą pomoc ze strony swoich najbliższych).

Wydaje się, że dwuzdaniową *Prośbę rodziców o przyjęcie ich dziecka do grona kandydatów* zawartą w *Dzienniczku kandydata do bierzmowania* można zastąpić tekstem bogatszym i formą bardziej uroczystą.

7) Rozważane w małych grupach **tematy należy łączyć z tekstami biblijnymi oraz pytaniami i odpowiedziami** zawartymi w *Katechizmie dla kandydatów do bierzmowania* (Por. tzw. załączniki 1-3 po każdej katechezie w *Poradniku metodycznym dla prowadzących spotkania formacyjne w małych grupach*).

8) Jeśli sakrament bierzmowania jest sakramentem umocnienia ochrzczonego w chrześcijańskiej wierze, to **znajomość podstawowych prawd wiary przez kandydatów do bierzmowania jest czymś oczywistym i koniecznym** (chodzi tutaj o znajomość naszego *credo* i znajomość chrześcijańskiego stylu życia wypływającego z wyznawanej wiary, celebrowanej liturgii i praktykowanej modlitwy).

Pomocą w uporządkowaniu i pogłębieniu świadomości wiary oraz wynikających z niej postaw dla kandydatów do bierzmowania jest opracowany przez ks. dr hab. A. Kicińskiego *Katechizm dla kandydatów do bierzmowania*. Opracowanie to nie tylko przywołuje nauczanie Kościoła zawarte w KKK, Kompendium KKK czy w *Youcat*, ale także wypowiedzi ostatnich papieży oraz sentencje świętych członków Kościoła.

5. Zachęca się duszpasterzy, aby w stosownym czasie przed bierzmowaniem zorganizowali kandydatom **wyjazdowy dzień skupienia** w sanktuarium bł. Męczenników w Pratulinie, wykorzystując tę sposobność do ukazania heroicznych postaw wiary:

- 1) **od tegorocznej Wielkanocy** nowy Dom Pielgrzyma w Pratulinie będzie (także) do dyspozycji kandydatów do bierzmowania;
- 2) **ramowy program dnia skupienia** składa się z dwóch następujących po sobie etapów:
 - ✓ konferencyjnego (katecheza na temat wspólnoty Kościoła i miejsca młodych w tej wspólnocie oraz panele dyskusyjne wokół tego głównego tematu)
 - ✓ i modlitewnego (nawiedzenie miejsca męczeństwa, koronka do Bożego Miłosierdzia, celebracja Eucharystii);
- 3) skupienie trwałoby około siedmiu godzin – **od godz. 10.00 do godz. 17.00**;
- 4) na dzień dzisiejszy liczebność grupy kandydatów do bierzmowania przyjeżdżającej (w danym dniu) na swoje skupienie z określonej parafii wynosi **około 50 osób** (w okresie letnim może być to grupa nieco większa);
- 5) skupieniu **będą przewodniczyć** duszpasterze akademicki naszej diecezji i ksiądz doktor Tomasz Bieliński ze swoją wspólnotą ewangelizacyjną (miesięczne pratulińskie dyżury danego duszpasterza);
- 6) skupienie może przeprowadzić też **inny duszpasterz** zaproszony przez księdza odpowiedzialnego w określonej parafii za przygotowanie kandydatów do bierzmowania (duszpasterz ten ma obowiązek zachować wyżej zarysowany diecezjalny ramowy program skupienia kandydatów do bierzmowania);
- 7) w Domu Pielgrzyma w Pratulinie **młodzież może skorzystać z posiłków** (obiadu, herbaty po przyjeździe i przed wyjazdem – koszt około 25 zł);
- 8) jeśli wśród kandydatów byłoby młodzi, których nie stać na **pokrycie kosztów przejazdu** (autokaru), to ich duszpasterze powinni znaleźć sposób, by tę młodzież wesprzeć finansowo;
- 9) być może dzień skupienia kandydatów do bierzmowania uda się zorganizować **nie tylko w dniu wolnym od zajęć dydaktycznych w szkole** (w tym przypadku zawsze po wcześniejszym uzgodnieniu ze szkołą i rodzicami oraz po uzyskaniu zgody od dyrekcji i od rodziców).

6. Na stronie internetowej Wydziału Nauczania Katechetycznego umieszczono już **formularz nowego (od roku szkolnego 2019/2020) Protokołu z egzaminu przed bierzmowaniem**. Uważna lektura tego formularza przez duszpasterzy i katechetów przed rozpoczęciem przygotowania danej grupy do bierzmowania pomoże w całym procesie formacyjnym nie pominąć tych elementów, o których mowa w dokumentach II synodu diecezji siedleckiej, a związanych z bierzmowaniem i właściwym przygotowaniem młodzieży do jego przyjęcia.

Formularz dostępny jest w tzw. *Komunikatach* (pod komunikatem: *Prośby i informacje WNK dla duszpasterzy diecezji siedleckiej – 26-27.02.2019 r.*) oraz w tzw. Plikach do pobrania (pod hasłem: *Protokoły*).

Opracował: ks. K. Baryga